

«духовній практиці», покликаний зберегти себе і власний світ попри шалений тиск тоталітарної доби.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеров М. Вибране. Поезії, переклади, дипломна робота. Київ: Український письменник, 2011. 710 с.
2. Безсмертні. Збірник спогадів. Мюнхен, 1963. 450 с.
3. З. Лавріненко Ю. Розстріляне Відродження. Антологія 1917-1933. Київ: Вид. центр «Просвіта», 2001. 794 с.
4. Соловей Е. Осип Манделштам і київські неокласики // Вісник Львівського університету. Вип. 18. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. С. 60-67.
5. Соловей Е. Українська філософська лірика: Навч. посібник. Київ: Юніверс, 1998. 198 с.
6. Український студент. Збірник І СПб., 1913. С. 59 / М. З. // Світло. 1913. Кн. 8. С. 63-67.
7. Шерех Ю. Пороги і запоріжжя: Література. Мистецтво. Ідеології: У 3 т. Харків: Фоліо, 1998. Т.1. С. 122.
8. Tertium non datur: проблема культурної ідентичності в літературно-філософській дискусії XIX – XXI ст. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія». 2014. 248с. // Панченко В.: М. Зеров: формування української ідентичності. С. 61.

Oksana Vekua. National-central problems in publicists and the movies of Mykola Zerov.

The article deals with the formation of a national-centric model of existence in the Ukrainian cultural space M. Zerov. Poetry, translation work, scientific and critical works testify to the high aesthetic taste of the author, his erudition, and the appeal to the ancient motifs did not escape from reality, but the desire to find spiritual support in a more distant time. The Ukrainian Neo-classics are an etiquette of the small group of Kyiv poets of the scholars, headed by Mykola Zerov. The main criterion that united these intelligent people (mostly professors and teachers of the Kiev University) was the desire not to lose the independence of intelligence, deep respect for traditions, understanding of beauty as a harmony of rational and sensual. M. Zerov's creativity is important as a document of the era, as well as creativity that arose in extreme times for the nation.

Key words: model, poet, sonnet, nation, colonial, creativity.

УДК 821.161.2

Сергій Денисюк

ВНЕСОК Ю. ШЕВЕЛЬОВА У ДОСЛІДЖЕННЯ СПАДЩИНИ НЕОКЛАСИКІВ

У статті розглянуто праці всесвітньо відомого українського вченого Ю. Шевельова, присвячені творчості неокласиків. Наголошується на визначальній ролі доробку дослідника в осмисленні цього яскравого явища в історії української літератури. Стверджується, що роботи Ю. Шевельова стали одними із перших у літературознавстві спроб наукового трактування спадщини неокласиків. Ученому вдалося розкрити сутність творчого обличчя представників цієї групи, особливості їхньої стильової манери. Підкреслюється, що незважаючи на дискусійність окремих положень робіт Ю. Шевельова, більшість його оцінок витримали перевірку часом і стали основою для подальших студій цієї проблематики.

Ключові слова: українська література, національне відродження, неокласики, творча група, естетична своєрідність.

Серед великого і тематично розмаїтого доробку всесвітньо відомого українського вченого Юрія Шевельова особливе місце посідають праці, присвячені вітчизняному письменству ХХ ст. З цим надзвичайно важливим періодом в історії національної літератури Ю. Шевельов був добре ознайомлений не лише в якості критика та літературознавця, а і як безпосередній учасник та активний організатор літературно-мистецького життя серед української еміграції після Другої світової війни.

Особливий інтерес у дослідника упродовж усього його життя викликала доба національного відродження 20-х – початку 30-х рр., одним із центрів якого був рідний Ю. Шевельову Харків. Він наголошує, що відносно короткий відрізок часу заслуговує називатися окремою ерою у розвитку української духовності: «То був період буйних сподівань і великих початків. То був період кипіння і перших стадій кристалізації. Період формування заново українського духового світу, коли тільки відокремлювалося небо і земля, суходіл і водоймища... Цим визначено весь майбутній розвиток. І наступна пауза, і наступні часто спазми, болі, втрати не змінили й не змінять цієї основи» [8, с. 447-448], – так піднесено заявляв критик у своїй статті «Колір нестримних палахтінь («Вертеп» Аркадія Любченка)». Сам Ю. Шевельов активно долучився до процесу поновлення серед своїх сучасників пам'яті про видатні постаті тих буремних років, очищення їхніх імен і творчості

від накинених тенденційних і необ'єктивних трактувань, культивованих і в УРСР, і в еміграційному середовищі. Це повною мірою стосується і творчості поетів-неокласиків.

Окремі аспекти заявленої нами проблеми порушувались у роботах сучасних дослідників [1, 2, 3 5]. Разом з тим досі належним чином не оцінено внесок Ю. Шевельова у осмислення доробку неокласиків, значення його праць у розкритті місця і ролі цього творчого угруповання у духовній культурі українського народу.

Ще у воєнному 1944 році Юрій Шерех (літературний псевдонім Юрія Шевельова) написав перші п'ять розділів незавершеної статті «Легенда про український неокласицизм». Слід зазначити, що за всіма формальними і змістовими ознаками – це швидше монографія, у якій розглядається великий комплекс питань. На сторінках цієї роботи Ю. Шерех зазначає, що у сприйнятті неокласиків «є багато не від тверезої аналізи фактів, а від легенди, створеної і створюваної стоустою поголосою...» [8, с. 406], що спирається на сумнівні джерела. Виходячи з цього, дослідник ще у вступній частині праці чітко окреслює її ключову ідею – неокласицизму як літературно-мистецької школи у 20-ті рр. в Україні не було, а окремі риси цього стилю були притаманні лише творчості М. Зерова. Весь подальший виклад матеріалу підпорядкований розкриттю цієї тези.

Доробок М. Драй-Хмари, М. Зерова і П. Филиповича (саме у такій послідовності розглядається творчість неокласиків) критик осмислює через призму узагальнено взятих характерних рис класицистичного стилю та покладеного у його основу світогляду. Автор зазначає, що визначальним для класицистичної естетики є об'єктивне сприйняття світу, уникання суб'єктивності і злободенності, відтворення довколишнього як внутрішньо гармонійної, урівноваженої системи, прагнення за мінливим і динамічним уловити та відтворити сталу, спокійну, постійну сутність речей і явищ. Цим обумовлюється тяжіння класицизму до статичності, раціоналістичне світосприймання, що виявляється на рівні конкретних творів у прагненні до пластичної довершеності і досконалості форми. Звідси впливають формальні засоби класицистичної поетики з її залюбленістю у симетрично-урівноважену строфіку і ритміку, представлену відповідними віршовими розмірами. Поетична мова класициста усталена, позбавлена дисгармонійних елементів, у ній широко представлені антично-міфологічні алегорії та предметність. «Цю книжність, кабінетність, підкреслену очитаність і вченість слід уважати за останню важливу рису сучасного класицизму, якою він, до речі, відрізняється від старого, цим виправдуючи додаток нео...» [8, с. 396]. Виходячи з цих досить жорстко окреслених меж, Ю. Шерех доводить, що поезія М. Драй-Хмари – це типова поезія символіста, у якого присутні лише окремі елементи неокласицизму. Своє твердження дослідник базує на досить ґрунтовному аналізові творів поета, роблячи при цьому цікаві спостереження над символістською поетикою М. Драй-Хмари. Основний висновок Ю. Шереха – «те, що є в поезії Мих. Драй-Хмари неокласичне – зовнішнє і поверхове, може нав'язане особистими впливами Мик. Зерова. Органічне, присутнє, внутрішнє, що чимраз зростало в міру розвитку поета, чим його творчість завоювала собі місце в історії нашої поезії двадцятих років – це глибоке й ювелірно-тонке відтворення об'єктивного й суб'єктивного світів, узятих в їх нерозривній єдності, в плані символістичного світогляду й стилю» [8, с. 405].

Вплив символізму, на думку Ю. Шереха, позначився і на творах П. Филиповича. Критик цілком слушно і переконливо доводив, що поет вийшов із школи символізму. Разом з тим він відмовляє символізму П. Филиповича у оригінальності на відміну від того ж М. Драй-Хмари. «Символізм Филиповича – наскрізь наслідування вже знаних зразків, культурне, подеколи майстерне, але наслідування» [8, с. 438]. Не вдалося сказати П. Филиповичу свого власного слова і у творах виразного неокласичного звучання, хоч у цілому світогляд цього напрямку митець висловив чи не найвиразніше з-поміж інших представників «трона п'ятірного». Ю. Шерех зауважує, що окремі поезії П. Филиповича можуть увійти у хрестоматії як зразки символічного, романтичного або неокласичного стилю, але у цілому він «не сказав нового слова в українській поезії, не проклав будь-якого нового шляху і не зміцнив, не розбудував уже старого й знаного» [8, с. 446]. Гадаємо, що з таким категоричним твердженням важко

погодитись. Але слід враховувати те, що П. Филипович серед інших неокласиків виявив себе більш вченим-літературознавцем, критиком і педагогом. До того ж з кінця 20-х рр. він майже припинив писати оригінальні твори, зосередившись в основному на перекладацькій діяльності. Та й кількісно невеликий поетичний доробок П. Филиповича і зараз викликає враження неповної зреалізованості.

Найбільш відповідною канонам класицизму з його пріоритетом раціоналістичної поезії, закутої в сувору форму, Ю. Шерех вважав творчість М. Зерова. Проте поглиблений розгляд поетичних зразків приводить дослідника до думки, що мотиви спокою і рівноваги у М. Зерова присутні, але вони зовсім не посідають домінуюче становище у художньому світі письменника. Характерним для М. Зерова є культивування краси, з якою пов'язаний потужний струмінь книжності у його поезіях. І все ж «як не тікає Зеров від сучасності у світі далекого в просторі або часі, в уявній світі книжок і мрій, – сучасність звучить в його поезії – і, власне, це робить з його майстерних віршів живе слово поезії. Поезія Зерова живе насамперед своїм конфліктом із сучасністю. І тому вона цю сучасність відбиває, хоч по-своєму, узагальнено, не так в окремих атрибутах, як у синтетичному образі» [8, с. 416].

Неокласична форма, узагальненість, понадчасовість творів М. Зерова врятували поета від почуття самотності, розчарованості, відчуття мізерності людини у ворожому і хаотичному світі, що породжувались бурхливою революційною і постреволюційною дійсністю. Ю. Шерех доводив, що М. Зеров не був неокласиком у повному значенні цього слова, він шукав класику і лише інколи досягав класичної гармонійності слова, форми та світосприймання. «Неокласик у прагненнях і далеко не неокласик у здійсненому – таким був М. Зеров» [8, с. 424].

Деякі сучасні автори ставлять у провину Ю. Шерехові те, що він свідомо обмежується лише поетичним доробком неокласиків, залишаючи поза увагою інші складові їхньої діяльності – історико-літературні та літературно-критичні праці. «Шерех – це дуже прикметно! – розглядає лише поетичні тексти, не бере до уваги ні літературно-критичні виступи, ні теоретичний дискурс неокласиків, ні факти, які можна вважати приналежними до літературного побуту. Адже неокласицизм як школа і напрям – це щось ширше і різногранніше, ніж творчість поетів п'ятірного грона» [1, с. 140]. Але не варто забувати про те, за яких умов створювалась ця праця, коли автор не мав доступу до усіх необхідних для повноцінної дослідницької роботи джерел. До того ж навряд чи хтось буде спростовувати той факт, що неокласики виявили власну окремішність саме своїми літературними творами, а їхні наукові, теоретичні і критичні праці лише доповнюють та увиразнюють неповторність художньо-естетичних засад.

Отже, навіть у незавершеному вигляді, робота Ю. Шереха «Легенда про український неокласицизм» досить повно представляє авторську концепцію. На думку сучасної дослідниці, піддаючи сумніву «легенду про український неокласицизм» 20-х рр., Ю. Шерех оперує двома основними аргументами: 1) т. зв. неокласицизм не набув естетичної органічності, світоглядно сфундаменталізованої стильової повноти, художньо-функціональної витриманості, залишаючись, таким чином, явищем стилізаторським, причому – конгломеративно-еклетичного характеру; 2) український неокласицизм 20-х рр. не мав під собою, на тодішнє переконання вченого, історичного ґрунту й перспективи через естетичну дисгармонію світоглядів: як стильової константи і як хронологічно конкретної домінанти, іншими словами – «не був на часі» [2, с. 27].

Особливе місце неокласикам Ю. Шерех відвів у своїй доповіді «Стилі сучасної української літератури на еміграції», котру виголосив на першому з'їзді МУРу (Мистецького Українського Руху) у грудні 1945 р. У ній вчений доповнив і розвинув висловлені раніше положення щодо неокласиків. Ю. Шерех розглядає неокласицизм як «цілий світогляд», а не лише сувору метрико-строфічну форму, що завершував антинародницький поворот у літературі і «своїх вершин цей рух досяг у повороті до джерел і в запереченні модно-поверхових європейців сьогоднішньої хвилини...» [8, с. 594]. Неокласицизм став, з одного боку, завершенням європеїзаторського руху в українській літературі, а з іншого виступив

запереченням «етапу моди й поверховості у самому європеїзаторському, антиетнографічному русі, етапу, що оформився як модернізм і символізм» [8, с. 595]. Ці процеси у духовно-культурному житті синхронізувались із змінами у національній структурі – переходом України із стану етнографічної маси в стан нації європейського рівня. Неокласики, на думку Ю. Шереха, стали природними однодумцями «хвильовістів» – письменників, які гуртувались навколо центральної постаті доби Розстріляного Відродження М. Хвильового. Їх об'єднувало те, що вони «дивились на українців як на модерну націю, а не як на етнографічний матеріал, націю, що має всю культуру європейських джерел у своїй крові, а оце має ввібрати її у свій мозок» [8, с. 598].

Продовжуючи свою тезу про неіснування в українській літературі неокласицизму як завершеної, сформованої течії, Ю. Шерех водночас вважав, що саме завдяки цьому відбулося зближення неокласиків з «хвильовістами». «Синтеза провідної течії двадцятих років з неокласикою, – що тим самим переставала бути неокласикою, – ось що накреслювалося на початок тридцятих років. Цього не сталося через політичні події. Лишилися два стилі. Але коли неокласицизм знаменував собою вищу хвилю європеїзації й заперечення свого, то в накреслюваній синтезі намічався початок нового руху, спрямованого вже знову на своє, глибинне, але на вищому щаблі – вже не на щаблі примітивного етнографізму, а органічно засвоєного європеїзму» [8, с. 599].

Визнавши історичну заслугу неокласицизму у оновленні українського письменства, Ю. Шерех скептично ставиться до його перспектив у сучасних умовах, називає мертвою школою. Критик підтверджує свою правоту, вказуючи на суперечності між класичною формою і романтичним змістом у творчості С. Гординського, О. Ольжича, О. Стефановича, Л. Мосендза. «Неокласичний канон знищив «Прокляті роки» Юрія Клена, мертвою паддю припечатав неокласицизм деякі ранні поезії Яра Славутича і твори львівського періоду Олекси Веретенченка... Про розклад неокласицизму найкраще свідчить поезія М. Ореста і Юрія Клена» [8, с. 617]. Ці і подібні твердження викликали гостру реакцію у еміграційному середовищі. Особливо затятим опонентом Ю. Шереха став відомий літературознавець, критик і перекладач В. Державин. На характері і тональності їхньої полеміки неминуче позначились складні особисті стосунки і політичні уподобання двох видатних діячів післявоєнної української еміграції. Сьогодні, з висоти тривалого часу, можна простежити суб'єктивні та принципові моменти цієї дискусії. Пізніше, через багато років Ю. Шерех визнавав слушність багатьох зауважень В. Державина щодо слабких місць своїх виступів. Зокрема, це стосувалось шерехівської ідеї національно-органічного стилю, з яким він пов'язував перспективи розвитку української літератури на еміграції.

В. Державин вказував на невиразність, і недостатню сконцептуалізованість самого поняття «національно-органічний стиль». Разом з тим видається абсолютно безпідставним його звинувачення Ю. Шереха у тому, що останній прагнув звести усю літературу і мистецтво до одного стилю. Цього ми не знайдемо у жодному виступі критика.

Природно, що В. Державин, названий пізніше І. Качуровським теоретиком неокласицизму, не зміг залишити без реагування погляди Ю. Шереха на це явище у літературі. Всупереч Ю. Шерехові він визнавав існування київської неокласичної школи як структурованої, оформленої течії, наголошував на відсутності істотних розходжень між неокласиками, доводив перспективність неокласицизму для сучасного українського письменства. Але поважному літературознавцеві не завжди вдавалося залишатися на позиції наукової об'єктивності та неупередженості. Так, наприклад, у одній із своїх робіт В. Державин поставив Ю. Шереха у один ряд з представниками вульгарно-соціологічної критики, назвавши при цьому «трощителем» неокласиків, що виглядає кричуще несправедливо по відношенню до критика. Уважне прочитання робіт В. Державина дозволяє помітити, що учений впадає у протилежну крайність – глорифікацію неокласицизму. Це відзначають і сучасні дослідники. Зокрема, С. Хороб висловлює застереження щодо абсолютизації Володимиром Державиним неокласичного стилю. «Бо тут виявляється не що

інше, як друга, порівняно з шерехівською крайність, крайність, що заважає об'єктивно проаналізувати створену ситуацію» [7, с. 14].

До безсумнівних заслуг Ю. Шереха як дослідника спадщини неокласиків можна віднести його трактування прози В. Петрова (Домонтовича) як неокласичного явища. Він стверджував, що «поза творчістю Домонтовича «неокласичної» прози в українській літературі фактично не існує» [8, с. 834]. Робота Ю. Шереха «Шостий у гроні. В. Домонтович в історії української прози» (1984) прикметна ще й тим, що вона є фактично підсумком кількадесятилітніх роздумів дослідника над неокласичною проблематикою. Вкотре він повторює свою давню тезу про відсутність стильової єдності у неокласиків: «Але єдності стилю так звані «неокласики» не мали. І так, як п'ять поетів у стилі різнилися один від одного, так відрізнявся від них усіх єдиний серед їх прозаїк Домонтович» [8, с. 852]. Крім високої інтелігентності, закореніlosti у світову культуру, урбаністичності, сповідання інтелектуального, а не декларативного патріотизму, неокласиків об'єднувала схильність до іронії, скептицизму, фаталізму, почуття відносності явищ життя. Ю. Шерех стверджує, що за усіма цими критеріями творчість В. Петрова з повним правом можна віднести до неокласичного кола. Щоправда, не усі дослідники поділяють цю думку Ю. Шевельова. На думку В. Агеєвої, «тезу про «неокласичність» прози Домонтовича, яку спробував обґрунтувати Юрій Шерех, можна, здається, підтримати лише в одному аспекті: це справді література, що постає з літератури, тексти, пов'язані з враженнями від інших текстів. Натомість «мистецтво рівноваги» навряд чи суголосне з Домонтовичевою наскрізною іронією й скептицизмом, зі смаком до розгвинчування й вивертання, реконструювання чи не всіх цінностей і реліквій» [1, с. 34].

Отже, можемо стверджувати, що роботи Ю. Шевельова стали одними з перших у літературознавстві спроб наукового осмислення творчості неокласиків. Своїми працями він сприяв критичному переглядові окремих трактувань спадщини неокласиків, що побутували у дослідницькому середовищі. Заперечення Ю. Шевельовим факту існування київських неокласиків як однорідної, завершеної та структурованої течії не позначилось на його високій оцінці цього непересічного явища в історії української культури. Ученому вдалось розкрити сутність естетичної своєрідності поетів-неокласиків, своєрідність їхньої стильової манери. Незважаючи на несприйняття його окремих ідей з боку сучасників, більшість ключових положень праць Ю. Шевельова про неокласиків витримали перевірку часом, ставши відправною точкою для подальших студій науковців з цієї проблематики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агеєва В. Поетика парадокса: Інтелектуальна проза Віктора Петрова-Домонтовича. Київ: Факт, 2006. 432 с.
2. Білик Г. Юрій Шерех. Погляд на український неокласицизм // Слово і час. 1998. №12. С. 25-30.
3. Бурлакова І. Український неокласицизм у рецептивному полі Юрія Шереха // Вісник Харківського університету імені В.Н. Каразіна. Сер. Філологія. 2009. №854. С. 36-43.
4. Державин В. Література і літературознавство (Вибрані теоретичні та літературно-критичні праці). Івано-Франківськ: «Плай», 2005. 492 с.
5. Наливайко Д. Українські неокласики і класицизм // Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія». 1998. Т. 4. С. 3-11.
6. Піскун В. Юрій Шевельов – виклик часу і відповідь науковця: Монографія / В. Піскун, А. Ціпка, Т. Шептицька та ін. Київ: «МП Леся», 2010. 174 с.
7. Хороб С. Науковий універсум Володимира Державина // Державин В. Література і літературознавство (Вибрані теоретичні та літературно-критичні праці). Івано-Франківськ: «Плай», 2005. С. 3-16.
8. Шевельов Ю. Вибрані праці: у 2 кн. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. Кн.2. 1151 с.
9. Шевельов Ю. З історії незакінченої війни. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 471 с.

Serhiy Denysiuk. Shevelov's contribution to the study of the heritage of the neoclassicists.

Introduction. The article is devoted to the consideration of the work the world-famous Ukrainians scientist Y. Shevelov, in which the works of Kyiv poets, translator sand literary school arose the 20's and the beginning of the 30's of XXth century, which entered in to history as neoclassicists, are interpreted. To address this problem prompts the originality of the idea soft here searcher, which still cause ambiguous use valuations among scientists.

Purpose. The purpose of the work is to determine the contribute on of Y. Shevelov in the scientific study of the heritage of the neoclassic and to find out the influence of his ideas on the formation of a new quality of scientific work is subject.

Result. The works of Y. Shevelov became one of the first in native literary criticism that attempts of scientific reflection on the work of the neoclassicists. The scientist managed to reveal the essence of the aesthetic peculiarity of the neoclassicists, the peculiarities and distinctive feature of his style of each of the artists of this group. Y. Shevelov argued that neoclassic united not by stylistic unity, but high intelligence, rootedness in world culture, urbanism, professing of intellectual, and not declarative patriotism. Uncontested merits of Y. Shevelov as a researcher of the heritage of the neoclassical can be attributed to his interpretation of the prose of V. Petrov (Domontovych) as a neoclassical phenomenon.

Originality. In the article for the first time the contribution of Yu. Shevelov to the development of scientific principles of comprehension of the work of the neoclassicists was summed up, and the significance of his work in revealing the place and role of the creative group of neoclassic in the spiritual and cultural life of the Ukrainian people was clarified.

Conclusion. Yu. Shevelov contributed to his work by translating the consideration of the activities of the neoclassicists on the purely scientific basis, the liberation from the incorrect interpretations that became established in literary criticism and public consciousness. Not with all the scientist's assessments, you can agree, but most of his ideas and work stood the test of time and became a starting point for the research of other scholars.

Key words: neoclassicists, poets, translators, literary critics, ideas, creative group, interpretation, aesthetic originality, style, contribution, creative heritage.

УДК 821.161.2

Світлана Дячок

СЕМАНТИКА, ДжЕРЕЛА ТА ФУНКЦІЇ ІНТЕРТЕКСТУ У ТВОРЧОСТІ НЕОКЛАСИКІВ І ПОЕТІВ-ШІСТДЕСЯТНИКІВ (на матеріалі творів Максима Рильського і Ліни Костенко)

У статті проаналізовано стильові та тематичні риси поетів-шістдесятників М. Рильського та Л. Костенко. Розглянуто міф про боротьбу старшого та молодшого покоління шістдесятників. Розглянуто інтенції, традиції та новаторство, експліковані в процесі інтертекстуального цитування у творчій парадигмі Максима Рильського та Ліни Костенко. Звернуто увагу на тяжіння до культурництва, інтелектуалізму. З'ясовано, що інтенсивне використання поетами інтертексту обумовлене не лише особистими вподобаннями та інтенціями, а й специфікою ХХ століття (переходу до постмодерністської гіперрецептивності (Ю. Ковбасенко), «стилем шістдесятників»).

Ключові слова: інтертекстуальність, інтелектуал, неокласик, шістдесятництво, культура, пейзажно-інтимна лірика.

Новий етап розкритості і свободи літературної думки, яким рухало почуття невдоволення існуючим станом речей, спричинив появу поетів-шістдесятників, які, глибоко осмислюючи національне минуле, прагнули відродити історичну пам'ять і, таким чином, не дати їй стертися із свідомості народу. «Шістдесятники» здійснювали національно-культурницьку діяльність, намагалися відродити інтерес до раніше заборонених історико-культурних тем та імен, сприяли відродженню української культури й духовності [2, с. 7].

Митці 60-их, які починали ще у 50-х роках, навчаючися переважно у Київському університеті, прагнули, в першу чергу, пізнати минуле, успадкувати і втілити в художньому слові традиції та звичаї. Молоде покоління шістдесятників більше прагнуло новизни. Тому й активно діяла літературна студія, куди на творчі зустрічі із молоддю приходили Максим Рильський, Павло Тичина, Володимир Сосюра, Андрій Малишко, який, до речі, у статті «Люблю нашу молоду літературу» («Дніпро», 1963, №3) зазначив, що він не бачить відмінності між своїм та молодим поколінням, а сама дискусія про «вигаданий антагонізм поколінь» була роздмухана штучно. Усіх об'єднував спільний творчий дух, спільна робота й орієнтир на майбутнє. Проте в тих умовах відкрито писати чи обговорювати національну історію, інтереси, цінності, було неможливим. Це й породило розкол шістдесятників на дві умовні групи: одні почали зближуватися з комуністичним режимом, інші – зазнали переслідувань, таборів. Були й ті поодинокі шістдесятники (В. Стус та Л. Костенко), які пройшли досить складну психологічну еволюцію у 60-70-ті роки [3, с. 353]. Зрозуміти старших можна, адже за тодішніх умов працювати на всю потужність було неможливо. Інша причина – старше покоління чекало на нові літературні сили. Так, першими збірками «Проміння землі» та «Вітрила» заявила про себе Ліна Костенко, а згодом і Микола Вінграновський, і Василь Симоненко, і Борис Олійник, і Іван Драч...

«Нова поезія... намагається відкрити людину, справжню живу людину, з її почуваннями, втіхами і турботами, з охотою жити. Це, здається, проблема нового гуманізму, що його